

Zbog velikog značaja ove materije za sve **obveznike komunalne takse za isticanje firme**, u nastavku je prikazan tekst:

1. **presude** Kantonalnog suda u Tuzli donesene u upravnoj stvari razreza komunalne takse za istaknutu firmu, kojom su **poništeni osporeni i prvostepeni akt**, prema kojima aktima je tužilac bio dužan platiti komunalnu taksu za isticanje firme,

2. **zahtjev** Kantonalnog suda u Tuzli za pokretanje postupka kod Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine radi **ocjene ustavnosti** člana 5. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama („Službeni glasnik Opštine Srebrenik“, broj: 3/13), koja se odnosi na obavezu plaćanja komunalne takse za isticanje firme,

3. **presudu** koju je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine donio po predmetnom zahtjevu za ocjenu ustavnosti Odluke o komunalnim taksama, kojom je ocijenjeno da sporne odredbe te Odluke **nisu u skladu** sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine:

1. Presuda Kantonalnog suda u Tuzli:

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj 03 0 U 023033 24 U 2
Tuzla, 26.04.2024. godine

Kantonalni sud u Tuzli, po sudiji Predragu Krsmanoviću, uz sudjelovanje zapisničara Nine Stjepanović, u upravnom sporu pokrenutom po tužbi tužioca "**Mozzart BH Play**" d.o.o. Sarajevo, zastupanog po punomoćnicima Sanji Iličić-Lukenda i Luki Božiću, advokatima iz Čitluka, ul. Kralja Tomislava 72., protiv rješenja tuženog **Federalnog ministarstva finansija Sarajevo**, ul. Mehmeda Spahe 5., broj 03-15-1029/17 I.S. (OP), od 01.09.2022. godine, u upravnoj stvari **razreza komunalne takse za istaknutu firmu**, dana 26.04.2024. godine donio je slijedeću:

P R E S U D U

I- Tužba se **UVAŽAVA** pa se osporeno rješenje, bliže opisano u uvodu ove presude, kao i porezna prijava Kantonalnog poreznog ureda Tuzla - Porezna ispostava Srebrenik, broj 13-3/7-15-34-2994-3/2017, od 19.07.2017. godine, **PONIŠTAVAJU**.

II- Tužena strana dužna je tužiocu na ime naknade troškova upravnog spora isplatiti iznos od 2.215,50 KM, u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, pod prijetnjom izvršenja.

O b r a z l o ž e n j e

Protiv osporenog akta bliže opisanog u uvodu presude, kao konačnog u upravnom postupku, tužilac je ovom sudu, dana 19.10.2022. godine, putem naprijed navedenih punomoćnika, podnio dozvoljenu i blagovremenu tužbu za pokretanje upravnog spora.

Iz navoda tužbe slijedi da se osporeni akt pobija zbog iz svih razloga iz člana 12. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/05), te zbog povrede ustavnih prava na jednakost pred zakonom i na nediskriminaciju.

Tužbom se predlaže da sud pokrene postupak ocjene ustavnosti Odluke o komunalnim taksama („Službeni glasnik opštine Srebrenik“, broj 10/05, 11/11 i 3/13 - **u daljem tekstu: Odluka**), te da presudom poništi osporeni i prvostepeni akt, a da se tuženi obaveže da tužiocu nadoknadi troškove za sastav tužbe u iznosu od 1.138,00 KM, uvećano za troškove PDV-a u iznosu od 165,35 KM, troškove sudske takse na tužbu i presudu po odluci suda, te troškove otpreme u iznosu od 10,00 KM.

Tuženi je u odgovoru na tužbu predložio da se tužba odbije kao neosnovana.

Nakon prijema odgovora na tužbu i upravnih spisa sud je ocijenio da pitanje ustavnosti predmetne Odluke, u **dijelu** koji se odnosi na **komunalne takse za isticanje firme**, predstavlja prethodno pitanje u ovoj upravnoj stvari, zbog čega je od Ustavnog suda Federacije BiH zatražio da odluči o tom ustavnom pitanju, pa je rješenjem broj 03 0 U 023033 22 U, od 13.12.2022. godine, prekinuo postupak do donošenja odluke Ustavnog suda.

Odlučujući o sličnom zahtjevu u predmetu ovog suda broj 03 0 U 023034 22 U, **Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine** je donio presudu broj U-16/23, od 12.03.2024. godine, kojom je, u stavu I izreke, utvrdio da član 5. Odluke o izmjenama i dopunama predmetne Odluke („Službeni glasnik Opštine Srebrenik“ broj 3/13), **nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH**.

Dalje, imajući u vidu da je predmetna Odluka **donesena na osnovu Zakona o komunalnim taksama** („Službeni list SR BiH“ br. 21/77, 35/88 i 26/89), ovaj sud je u predmetu broj 03 0 U 022843 22 U, od **Ustavnog suda Bosne i Hercegovine** zatražio ocjenu ustavnosti tog **Zakona**.

Odlučujući o tom ustavnom pitanju **Ustavni sud Bosne i Hercegovine** je, na sjednici održanoj 18. januara 2024. godine, donio odluku o dopustivosti i meritumu broj U-11/23, kojom je utvrdio da član 3. stav 1. tačka 4. i stav 2., te član 12. tog **Zakona, nisu u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine (Pravo na imovinu)** i članom 1. Protokola broj 1. uz **Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (Zaštita imovine)**.

Poslije donošenja naprijed pomenute presude Ustavnog suda Federacije BiH, sud je nastavio postupak pod novim poslovnim brojem 03 0 U 023033 24 U 2.

Tužba je osnovana.

Nakon što je razmotrio tužbu, odgovor na tužbu i sve upravne spise, sud je ispitao zakonitost osporenog rješenja, pa je, cijeneći zahtjev, navode i razloge istaknute u tužbi i odgovoru na tužbu, zatim pomenute presude Ustavnog suda Federacije BiH i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, kao i sve bitne činjenice, dokaze i podatke iz predmetnih upravnih spisa, odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga:

Iz sadržaja upravnih spisa slijedi da je osporenim rješenjem kao neosnovana odbijena žalba tužioca koja je izjavljena protiv **porezne prijave** Kantonalnog ureda Tuzla - Porezna ispostava Srebrenik, broj 13-3/7-15-34-2994-3/2017, od 19.07.2017. godine, .

Iz činjenica predmeta slijedi da je, na osnovu spornih odredaba predmetne Odluke, Porezna ispostava, u ime tužioca, podnijela pomenutu poreznu prijavu kojom je tužilac obavezan da plati komunalnu taksu na istaknutu firmu za 2017. godinu, za 11 uplatnih mjesta na području predmetne Opštine, u ukupnom iznosu od **80.250,00 KM**.

Protiv pomenute prijave tužilac je izjavio žalbu tuženom, u kojoj je, između ostalog, osporio pravni osnov za donošenja pobijane prijave, jer smatra da je predmetna Odluka, na kojoj se temelji razrez predmetnih obaveza, suprotna Ustavu Federacije BiH, i da, kao takva, ne može proizvoditi pravno djelovanje.

Odlučujući o žalbi protiv prvostepenog akta tuženi je žalbu tužioca konačnim osporenim aktom odbio kao neosnovanu, posebno istakavši: da se ne mogu prihvatiti prigovori tužioca da u konkretnom slučaju nije trebalo primijeniti predmetnu Odluku iz razloga što je predmetna Odluka na snazi i nije bila predmet ocjene pred Ustavnim sudom Federacije BiH, a da je, za utvrđivanje da li je opštinska odluka u saglasnosti sa Ustavom Federacije BiH, nadležan jedino Ustavni sud Federacije BiH, a ne upravni organi i redovni sudovi, radi čega isti ne mogu odbiti primjenu propisa koje je donijelo nadležno opštinsko tijelo, kao propisa koji je bio na snazi u vrijeme razreza komunalne takse.

Imajući u vidu navedeno, sud je ocijenio da je materijalno pravo u ovoj upravnoj stvari nepravilno primijenjeno i da su tužena strana i prvostepeni organ iz nespornih činjenica izveli nepravilan zaključak u vezi primjene materijalnog prava.

Naime, iz sadržaja spornih odredaba predmetne Odluke proizilazi da je ista **zasnovana** na odredbama člana 1. **ranijeg Zakona o komunalnim taksama** Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine („Službeni list SR BiH“ broj 21/77, 35/88 i 26/89), te da se, za svaku istaknutu firmu sa sjedištem na području predmetne opštine, plaćaju takse u različitom godišnjem iznosu, čija visina prvenstveno zavisi od vrste djelatnosti poreznog obveznika, a, u znatno manjoj mjeri, od zone grada u kojoj je firma istaknuta, s tim što je visina ove takse za obveznike koji obavljaju određene **djelatnosti** (kao što je proizvodnja, prenos i distribucija električne energije, i dr. - **7.000,00 KM**), po predmetnoj Odluci **350 puta veća** od takse koju, za isticanje firme, u I zoni, plaćaju obveznici koji obavljaju neke druge **djelatnosti** (kao što su otkupne stanice mlijeka i poljoprivrednih proizvoda - **20,00 KM**), dok je visina ove takse **700 puta veća** od takse koju za isticanje firme, u III zoni, plaćaju obveznici koji obavljaju druge **djelatnosti** (kao što su obučari, sajdzije, kovači, kazandžije, krojači, domaća radinost, brijačke radnje i drugi tradicionalni i stari obrti - **10,00 KM**).

U naprijed pomenutoj presudi **Ustavni sud Federacije BiH** je, između ostalog, posebno istakao: da postoji „izrazit trend porasta broja zahtjeva koji se odnose na osporavanje propisa o naplati komunalnih taksi/naknada/pristojbi za isticanje firme/naziva privrednih subjekata“, i da je područje osporavanja takvih odredbi znatno prošireno, pa se one više ne osporavaju samo iz aspekata povreda Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine zagaranatovanog **prava na jednakost pred zakonom**, već i iz aspekta **povrede prava na imovinu**, kao i same „pravne i ekonomske prirode tako propisanog nameta“; da je Ustavni sud Federacije u nizu ranijih predmeta ove vrste, konstatovao da postoji „velika razlika ne samo u kriterijima na osnovu kojih se propisuju takva novčana davanja, kako god da su označena, nego i u određivanju njihove visine“ i da ni pravni osnovi za propisivanje tih periodičnih plaćanja, ni parametri koji određuju njihovu visinu „nisu zasnovani na objektiviziranim, ili **barem na federalnom nivou usaglašenim kriterijima**“, što „u ovoj sferi otvara put ka pravnom partikularizmu“, koji „neminovno nastaje kad se pod nominacijom komunalnih taksi/naknada/pristojbi proizvoljno propisuju godišnja davanja privrednim subjektima“ što je neprihvatljivo, jer predstavlja „**neovlašten ulazak u sferu fiskalne politike**, za čije je provođenje, kao uostalom i za provođenje cjelokupne ekonomske politike, po Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine **isključivo nadležna Federacija** Bosne i Hercegovine“; da je slijedom toga Ustavni sud Federacije, na sjednici održanoj dana 12.3.2024. godine „nakon iscrpne rasprave, a uzimajući u obzir relevantno pravo, dosadašnju ustavnosudsku praksu, te stanje propisa u Republici Srpskoj i bližem okruženju“, precizirao i utvrdio stav da „propisivanje **godišnjih taksi/naknada/pristojbi** za istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama, objektima i slično kojim se označava da određeno pravno i fizičko lice obavlja registrovanu djelatnost ili zanimanje, **nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine**“; da je isticanje firme obaveza svakog subjekta koji obavlja privrednu djelatnost u Federaciji BiH, pri čijem izvršenju **kanton, grad ili opština ne pružaju nikakvu uslugu**; da je

propisivanje **periodične obaveze** plaćanja na ime isticanja firme „**nespojivo sa finansijsko-pravnom i ekonomskom prirodom** takse/naknade/pristojbe kao **jednokratnog davanja za pruženu uslugu** od odgovarajućeg organa Vlasti“, a da propisivanje obaveze plaćanja na **godišnjem nivou** „ima uz to jasno obilježje neke vrste **parafiskalnog nameta**“; da se ovako propisana obaveza **periodične naplate ne može tretirati** kao **taksa/pristojba**, jer se **taksa plaća jednokratno i podrazumijeva određenu protuuslugu** organa državne vlasti“; da se kriteriji na osnovu kojih se propisuje visina tog davanja „**drastično razlikuje** među opštinama, gradovima i kantonima“; da se takva obaveza „**ne da opravdati ni javnim interesom**“, i da njeno propisivanje **nije proporcionalno cilju** koji bi se, eventualno, njome htio postići, već se „naprotiv i povrh svega ulazi u domen **neopravdanog upliva države u pravo na imovinu obveznika** takvog davanja“.

Dalje, pomenutom odlukom **Ustavnog suda Bosne i Hercegovine**, između ostalog, je istaknuto: u tački 33.: da je, analizirajući povredu prava na imovinu, u vezi uporedne prakse u susjednim državama, Ustavni ocijenio da je propisana obaveza plaćanja komunalne takse na istaknutu firmu nesporno novčana, da ista obaveza pada na teret pravnih ili fizičkih lica koja obavljaju poslovnu djelatnost, zbog čega smatra da u ovom slučaju **postoji "imovina"** zaštićena članom II/3.k) Ustava BiH i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, kao i da je došlo do miješanja u takvu imovinu; u tački 34.: da je miješanje nesporno **propisano zakonom**, tj. osporenim odredbama člana 3. stav 1. tačka 4. i stav 2. istog člana i člana 12. spornog zakona; u tački 37.: da su takse oblik javnog prihoda i da ih *naplaćuju državni organi u vezi s pružanjem određenih usluga (npr. taksa za izdavanje građevinske dozvole, taksa za izdavanje izvoda iz matičnih knjiga, taksa za izdavanje izvoda iz raznih registara i sl.)*, ali da u konkretnom slučaju poslovni subjekt za isticanje firme *ne dobiva nikakvu uslugu od bilo kojeg državnog organa, već samo ispunjava zakonom propisanu obavezu tako što svoju firmu čini vidljivom za javnost, dakle obavezu koju ne može izbjeći*, te da se ova vrsta naknade *ne može izjednačiti ni sa taksom kojom se dozvoljava rad poslovnom subjektu*; u tački 38.: da su *porezi nepovratni, derivativni prihodi države koji se ubiru na osnovu finansijskog suvereniteta države, za koje se ne daje neposredna protivnaknada*, da sporna naknada *nije zasnovana na bilo kakvom dohotku ili prihodu koji je poslovni subjekt ostvario na osnovu svog poslovanja*, zbog čega se ne može smatrati ni porezom; u tački 39.: da se radi o *sui generis* javnom prihodu, koji poslovni subjekti plaćaju *samo zato da bi ispunili zakonsku obavezu da istaknu firmu na prostoru koji koriste nakon što se registriraju*, da Parlament Federacije BiH *nije ni pokušao opravdati ovakvo propisivanje zadiranja u imovinu poslovnih subjekata*, te da sporni zakon, prema informacijama koje je dostavila Porezna uprava, koriste opštinska i gradska vijeća za donošenje vlastitih propisa o naplati sporne takse, s tim što je *u Republici Srpskoj zakonodavac u potpunosti ukinuo obavezu plaćanja takse za isticanje firme, a slična je situacija i u državama u okruženju*; u tački 40.: da se visina naknada za spornu taksu može odrediti u vrlo širokom rasponu i da se prema Registru taksi i naknada Ministarstva finansija FBiH (<https://tin.fmf.gov.ba>), ove naknade, *u zavisnosti od opštine u kojoj poslovni subjekt radi, godišnje mogu plaćati u rasponu od 5 do čak 15.000 KM, što zavisi od vrste poslovne djelatnosti i zone u kojoj se obavlja djelatnost, ali i od organa koji o tome odlučuje (kanton, opština)*, te da nadležni organi vlasti uživaju široko polje slobodne procjene prilikom uobličavanja i provođenja politike u oblasti oporezivanja, ali da se u konkretnom slučaju radi o *sui generis* javnom prihodu koji **nije ni porez ni taksa za uslugu**, zbog čega smatra da je polje slobodne procjene u konkretnom slučaju uže, i da se **ne može utvrditi priroda spornih taksi ni razlozi zbog kojih se one naplaćuju**, i to u situaciji kada se za njih **ne dobiva bilo kakva usluga**, zbog čega Ustavni sud smara da osporene odredbe **daju veoma široko diskreciono ovlaštenje opštinskim, gradskim i kantonalnim vlastima za ovakvu razradu kroz akte niže pravne snage**, a da se za to **ne mogu utvrditi prihvatljivi razlozi**, s tim što ovo za posljedicu može imati i to da se visina sporne takse i kriteriji na osnovu kojih se ona utvrđuje **moгу drastično razlikovati među opštinama, gradovima i kantonima**, zbog čega, u nedostatku bilo kakvog drugog obrazloženja Parlamenta Federacije BiH, Ustavni sud **ne može utvrditi da postoje razumni i relevantni razlozi zbog kojih bi se moglo**

zaključiti da je miješanje u pravo na imovinu naplaćivanjem spornih taksi opravdano javnim interesom, odnosno da su osporene odredbe *proporcionalne cilju koji se želi postići*; u tački 41.: da osporene odredbe, iz tih razloga, nisu u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju.

Prema tome, kako iz sadržaja navedenih odluka Ustavnog suda Federacije BiH i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine proizilazi da raniji Zakon o komunalnim taksama SR BiH ne može biti osnov za propisivanje **komunalnih taksi** u Federaciji Bosne i Hercegovine, da propisivanje **godišnjih taksi** za istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, da je propisivanje takve trajne **periodične obaveze nespojivo** sa finansijsko-pravnom i ekonomskom **prirodom takse** kao **jednokratnog davanja za pruženu uslugu**, da takvo propisivanje predstavlja neovlašten ulazak u sferu fiskalne politike za čije provođenje je **isključivo nadležna Federacija Bosne i Hercegovine**, da propisivanje obaveze plaćanja na godišnjem nivou ima jasno obilježje neke vrste **parafiskalnog nameta**, da se ovako propisana obaveza periodične naplate ne može tretirati kao taksa, da se njena naplata ne može opravdati javnim interesom, i da se njome ulazi u domen **neopravdanog upliva države u pravo na imovinu** obveznika takvog davanja, sud je ocijenio da predmetna Odluka u konkretnom slučaju nije primjenjiva, jer bi njenom primjenom bilo povrijeđeno pravo tužioca na **jednakost pred zakonom** i **pravo na imovinu**, zbog čega se osporeni i prvostepeni akt moraju poništiti.

Dalje, sud posebno ističe da je obaveza plaćanja predmetne takse u konkretnom slučaju tužiocu **utvrđena poreznom prijavom** (koja predstavlja prvostepeni upravni akt u ovoj upravnoj stvari), ali da odredbama Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 29/11 – Ustavni sud Federacije BiH, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15), a ni odredbama **bilo kog drugog zakona**, nije propisano da se za plaćanje takse za isticanje firme, ili bilo koje druge takse, **podnosi porezna prijava**, niti je propisan rok za njeno podnošenje, niti mogućnost da, u slučaju kada obveznik plaćanja takse za isticanje firme ne podnese poreznu prijavu, takvu prijavu **u ime** poreznog obveznika **podnese Porezna uprava**, zbog čega sud smatra da, u slučaju kada obveznik ne podnese prijavu za plaćanje takse za isticanje firme, Porezna uprava nije ovlaštena da, **u njegovo ime**, podnese **poreznu prijavu** za naplatu ove **takse**.

Ovo stoga što je odredbama člana 21. Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13 i 71/14), propisano *da Porezna uprava ima ovlaštenje da podnese poreznu prijavu u ime poreznog obveznika onda kada porezni obveznik nije podnio poreznu prijavu u roku od petnaest (15) dana od krajnjeg roka za podnošenje porezne prijave koji je propisan poreznim zakonima.*

Prema sadržaju pomenutih zakonskih odredaba Porezna uprava, dakle, ima ovlaštenje da, **u ime poreznog obveznika**, podnese **poreznu prijavu** samo onda kada porezni obveznik nije podnio poreznu prijavu čije podnošenje je, kao obaveza poreznog obveznika, **propisano posebnim poreznim zakonom**, i to u nekom **konkretno određenom zakonskom roku**.

Međutim, u konkretnom slučaju prvostepeni organ je u ime tužioca podnio poreznu prijavu za plaćanje **komunalne takse** za isticanje firme, iako **nijednim zakonom nije predviđeno** da se za njeno plaćanje podnosi **porezna prijavu**, pa samim tim **nijednim zakonom nije određen ni rok za njeno plaćanje**, kako bi Porezna uprava, **nakon protoka tog zakonskog roka**, mogla zakonito podnijeti poreznu prijavu umjesto poreznog obveznika.

S obzirom na izloženo, a pošto ni tužena strana pri donošenju osporenog akta nije vodila računa o naprijed navedenoj nepravilnoj primjeni materijalnog prava, na osnovu odredaba člana 12. stav 1. tačka 2. i 4., člana 28. stav 4., te člana 36. stav 1., 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima ("Službene novine Federacije BiH", broj 9/05), sud je pravilnom primjenom materijalnog prava odlučio na način bliže opisan u izreci presude.

Odluka o troškovima upravnog spora zasnovana je na odredbama člana 55. Zakona o upravnim sporovima, u vezi sa članom 386. stav 1. i 387. Zakona o parničnom postupku (“Službene novine Federacije BiH” broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), a odnosi se na troškove sastava tužbe po punomoćniku advokatu, što po odredbama člana 19. stav 1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine Federacije BiH“ broj 22/04), sa PDV-om iznosi 1.303,50 KM, zatim na sudsku taksu na tužbu i presudu, što po odredbama tarifnog broja 22. stav 1. i 23. stav 1. tačka a) Tarife sudskih taksi koja čini sastavni dio Zakona o sudskim taksama (“Službene novine Tuzlanskog kantona” broj 5/09, 4/10, 9/12, 4/16 – prečišćeni tekst i 10/18), iznosi 100,00 KM za tužbu, i 802,50 KM za presudu, te troškove otpreme u iznosu od 10,00 KM, što sve ukupno iznosi 2.215,50 KM.

Z a p i s n i č a r:
Nina Stjepanović, s.r.

S u d i j a:
Predrag Krsmanović, s.r.

POUKA: Protiv ove presude nije dozvoljena žalba.

....

2. Zahtjev Kantonalnog suda u Tuzli za pokretanje postupka kod Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine radi ocjene ustavnosti člana 5. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama („Službeni glasnik Opštine Srebrenik“, broj: 3/13), koja se odnosi na obavezu plaćanja komunalne takse za isticanje firme:

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 03 0 U 023043 23 U
Tuzla, 21.11.2023. godine

**USTAVNOM SUDU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
71000 SARAJEVO, Ul. Valtera Perića br. 15/4**

PREDMET: Pokretanje postupka pred Ustavnim sudom Federacije BiH radi ocjene ustavnosti (ustavno pitanje)

Veza: Vaš akt broj U-42/22, od 28.02.2023. godine

Povodom ustavnog pitanja koje se pojavilo u upravnom sporu u predmetu pokrenutom po tužbi tužioca „**Premier World sport**“ d.o.o. Čitluk, zastupanog po punomoćnicima Sanji Iličić-Lukenda i Luki Božiću, advokatima iz Čitluka, ul. Kralja Tomislava 72., protiv rješenja tuženog **Federalnog ministarstva finansija Sarajevo**, Ul. Mehmeda Spahe 5. broj 03-15-1061/17 I.S. (OP), od 02.09.2022. godine, u upravnoj stvari **razreza komunalne takse za istaknutu firmu za 2017. godinu**, Kantonalni sud u Tuzli je, na osnovu člana IV.C.10. st. 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, aktom broj 03 0 U 023043 23 U, od 30.11.2022. godine, potpisanim od strane postupajućeg sudije, predložio da Ustavni sud Federacije BiH odluči o pitanju ustavnosti Zakona o komunalnim taksama („Službeni list SR BiH“ br. 21/77, 35/88 i 26/89, te “Službeni list R BiH” broj 2/92), kao i pitanju ustavnosti odredaba člana 11. i tarifnog broja 2. Odluke o komunalnim taksama Opštine Srebrenik („Službeni glasnik Opštine Srebrenik“ broj 10/05, 11/11 i 3/13 – u daljem tekstu Odluka), u **dijelu** koji se odnosi na **komunalne takse za istaknutu firmu**.

Odlučujući o tom zahtjevu Ustavni sud Federacije BiH je, rješenjem broj U-42/22, od 28.02.2023. godine, **zahtjev odbacio** iz razloga što je ocijenjeno da **sudija**, koji je zahtjev potpisao, **nije ovlašten** za pokretanje postupka pred Ustavnim sudom Federacije BiH.

Otklanjajući navedeni nedostatak ovaj sud podnosi

PONOVI ZAHTJEV
za pokretanje postupka pred Ustavnim sudom Federacije BiH radi ocjene ustavnosti
(ustavno pitanje)

Na osnovu člana IV.C.10. st. 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, predlažemo da Ustavni sud Federacije BiH odluči o pitanju ustavnosti odredaba člana 11. i člana 22. tarifni broj 2. Odluke o komunalnim taksama Opštine Srebrenik („Službeni glasnik Opštine Srebrenik“ broj 10/05, 11/11 i 3/13 – u daljem tekstu Odluka), u **dijelu** koji se odnosi na **komunalne takse za istaknutu firmu**.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Kantonalnim sudom u Tuzli u toku je postupak u kome tužilac pobija naprijed opisano konačno rješenje tuženog, kojim je, kao neosnovana, odbijena žalba tužioca protiv prvostepenog akta - porezne prijave Kantonalnog poreznog ureda Tuzla - Porezna ispostava Srebrenik, broj: 13-3/7-15-34-3000-1/2017, od 19.07.2017. godine.

S tim u vezi, pred ovim sudom pojavilo se pitanje ustavnosti naprijed navedene Odluke, i to **u dijelu** koji se odnosi na **komunalne takse za istaknutu firmu**.

Činjenice predmeta:

Iz činjenica predmeta slijedi: da je, na osnovu spornih odredaba predmetne Odluke, Porezna ispostava Srebrenik, u ime tužioca, podnijela poreznu prijavu broj 13-3/7-15-34-3000-1/2017, od 19.07.2017. godine, kojom je tužilac obavezan da plati **komunalnu taksu na istaknutu firmu** za 2017. godinu, za 23 (dvadeset tri) uplatna mjesta na području Opštine Srebrenik, u ukupnom iznosu od **167.550,00 KM** (od čega iznos od **111.700,00 KM na ime takse** za 2017. godinu, i 55.850,00 KM - 50%, zbog nepodnošenja prijave).

Relevantno pravo

1. Evropska konvenciju o ljudskim pravima

Član 6. stav 1.

Pravo na pravično suđenje

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s cijelog ili s dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbjednosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u mjeri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

Član 14

Zabrana diskriminacije

*Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji **obezbeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu**, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.*

Prvi protokol uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima

Član 1.

Zaštita imovine

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

2. Ustav Bosne i Hercegovine

Član II

Ljudska prava i osnovne slobode

1. Ljudska prava

Bosna i Hercegovina i oba entiteta će osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. U tu svrhu postoji Komisija za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu, kao što je predviđeno u Aneksu 6 Opšteg okvirnog sporazuma.

2. Međunarodni standardi

Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

3. Katalog prava

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

- a) *Pravo na život.*
- b) *Pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni.*
- c) *Pravo lica da ne bude držano u ropstvu ili potčinjenosti, ili na prisilnom ili obaveznom radu.*
- d) *Pravo na ličnu slobodu i sigurnost.*
- e) ***Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.***
- f) *Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku.*
- g) *Slobodu misli, savjesti i vjere.*
- h) *Slobodu izražavanja.*
- i) *Slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima.*
- j) *Pravo na brak i zasnivanje porodice.*
- k) ***Pravo na imovinu.***
- l) *Pravo na obrazovanje.*
- m) *Pravo na slobodu kretanja i prebivališta.*

4. Nediskriminacija

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

6. Implementacija

Bosna i Hercegovina, i svi sudovi, ustanove, organi vlasti, te organi kojima posredno rukovode entiteti ili koji djeluju unutar entiteta podvrgnuti su, odnosno primjenjuju ljudska prava i osnovne slobode na koje je ukazano u stavu 2.

3. Ustav Federacije BiH

Poglavlje II-A:

Član 2.

Federacija će osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u dokumentima navedenim u Aneksu ovog ustava. Posebno:

1. Sve osobe na teritoriji Federacije uživaju prava na:
 - a) život;
 - b) slobodu, s tim da su hapšenje i pritvaranje dopušteni samo u skladu sa zakonom;
 - c) **jednakost pred zakonom;**
 - d) zabranu svake diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, polu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom ili socijalnom porijeklu;
 - e) pravičan krivični postupak;
 - f) zabranu mučenja, okrutnog ili nehumanog postupanja ili kažnjavanja;
 - g) privatnost;
 - h) slobodu kretanja;
 - i) azil,
 - j) zaštitu obitelji i djece;
 - k) **imovinu;**
 - l) osnovne slobode: slobodu govora i štampe; slobodu mišljenja; savjesti i uvjerenja; slobodu religije, uključujući privatno i javno vjeroispovjedanje; slobodu okupljanja; slobodu udruživanja; uključujući slobodu osnivanja i pripadanja sindikatima i slobodu neudruživanja; slobodu na rad;
 - m) obrazovanje;
 - n) socijalnu zaštitu;
 - o) zdravstvenu zaštitu;
 - p) prehranu;
 - r) utočište; i
 - s) zaštitu manjina i potencijalno ugroženih grupa;
2. Svi građani uživaju slijedeća prava:
 - a) pravo na osnivanje i pripadanje političkim partijama; i
 - b) politička prava: da učestvuju u javnim poslovima; da imaju jednak pristup javnim službama; da biraju i da budu birani.

Član 6

Svi sudovi, organi uprave, institucije koje vrše javna ovlašćenja i drugi organi federalne vlasti primjenjivat će i poštovati prava i slobode predviđene u aktima navedenim u Aneksu.

1. Priroda i svrha taksi kao opštih javnih dažbina i priroda i svrha takse za isticanje firme

Takse su jedan od najčešćih oblika državnih javnih prihoda, i predstavljaju novčani **ekvivalent za usluge** koje organi državne administracije ili druga javno-pravna tijela vrše fizičkim i/ili pravnim licima.

Prema tome, najbitnija odrednica državnih taksa jeste da one predstavljaju **protiv-naknadu** za **izvršene usluge od strane države**, koje usluge državni organ ili tijelo pruža uz unaprijed utvrđenu visinu taksa.

Takse se, prema tome, plaćaju u svrhu protiv-naknade **troškova koje imaju državni organi** kada vrše uslugu koja je predmet plaćanja takse, ili u svrhu protiv-naknade za konkretnu **korist** koju takseni obveznik ima od **učinjene usluge**, ili za **sticanja određenih prava ili privilegija**, od čega zavisi i visina takse.

Upravo postojanje **određene i konkretne koristi** koju takseni obveznik ima od **učinjene usluge**, ili **sticanja određenih prava ili privilegija**, predstavlja jedno od najvažnijih obilježja po kojima se takse **razlikuju od poreza**, kod kojih nema **određene i konkretne koristi** prilikom njihovog plaćanja, s obzirom da poreski prihodi služe za finansiranje **opštih potreba**.

Važno je primjetiti da postoji i zakonska definicija taksi (pristojbi), koja je sadržana u odredbama člana 2. Opšteg poreznog zakona Republike Hrvatske, a kojom se ove javne dažbine definišu kao *novčana davanja koja se plaćaju za određenu činidbu ili za korištenje određenog javnog dobra*.

I iz ove definicije vidljivo je da taksa predstavlja novčano davanje za koje, kao ekvivalent, obveznik plaćanja, u vidu protivusluge, treba da **dobije** neku **konkretnu činidbu** izvršenu od strane državnih organa ili javno-pravnih tijela, ili neku konkretnu **privilegiju**, u vidu **prava korištenja određenog javnog dobra**, iz čega bi se moglo zaključiti da plaćanjem takse obveznik treba u svakom slučaju da dobije neku **konkretnu korist** (koja se može sastojati u **donošenju nekog akta, ili vršenju druge činidbe**, potrebne stranci za ostvarivanje nekog prava ili ličnog interesa, ili u **sticanju prava korištenja nekog konkretnog javnog dobra**).

Osim po tim karakteristikama, takse se od poreza razlikuju i po tome što se usluge koje državni organ pruža za plaćanje taksa, po pravilu, vrše samo na osnovu **zahtjeva** taksenog obveznika (osim u zakonom propisanim slučajevima), zbog čega jednu od bitnih karakteristika taksa kao javnih prihoda predstavlja njena **jednokratnost**, jer se obaveza njenog plaćanja (osim u zakonom propisanim slučajevima) **ne zasniva trajno i vremenski neograničeno**, nego prilikom podnošenja svakog posebnog zahtjeva, tako da je za nastanak eventualne **novе** obaveze, neophodan i **novi zahtjev** stranke (za razliku od pojedinih **poreza**, koji mogu predstavljati **trajnu** obavezu, ukoliko se plaćaju na određeni trajni prihod, ili na posjedovanje određene imovine, i slično).

U konkretnom slučaju, **svrha** predmetne takse jeste obavezivanje pravnih i fizičkih lica da plate određenu naknadu za **postavljanje firme na poslovne i druge prostore** (koji su najčešće u **privatnoj svojini/vlasništvu**).

S obzirom da sve radnje i poslove u vezi postavljanje firme **vrši imalac firme**, a ne **državni organi**, i da opština, s tim u vezi, obvezniku plaćanja takse za isticanje firme **ne pruža** bilo kakvu **uslugu**, niti preuzima bilo koje radnje ili poslove, niti vodi upravni postupak za donošenja rješenja o postavljanju firme, ili donošenje bilo kog drugog konkretnog akata - odobrenja, uvjerenja i sl.), niti za državni organ **nastaju bilo kakvi troškovi**, sud smatra da **obavezivanje imalaca firme** na plaćanja ove takse u takvim okolnostima **nema razumno opravdanje**.

Zbog svega navedenog ovaj sud smatra da predmetna obaveza **u suštini i nema karakter**, niti bilo koja **obilježja takse**, kao javne novčane obaveze, nego obaveze sui generis, koju prati

potpuni izostanak bilo kakve protivusluge od strane opštinskih (gradskih) organa koji vrše naplatu ove obaveze, te izostanak svrhe i opravdanja za plaćanje bilo koje vrste javnih obaveza za sam čin **isticanja (postavljanja) firme** na poslovnim prostorijama u kojima se vrši određena djelatnost.

Po shvatanju suda na izostanak bilo kakvog opravdanog razloga ili osnova za naplaćivanje "takse" za **isticanje firme**, ukazuje i činjenica da se **postavljanje firme** (na privatnom ili javnom objektu) **vrši samo jednom** (prilikom započinjanja djelatnosti), i to **od strane imaoca firme**, a da se plaćanje "takse" **zahtijeva trajno**, odnosno na unaprijed neograničeno vrijeme, tj. **svake godine**, sve dok pravno ili fizičko lice koje je firmu postavilo **posluje**, i to bez obzira na činjenicu da opštinski/gradski, a ni drugi javni organi, **nemaju nikakvih troškova, izdataka, obaveza ili poslova** ni u momentu **postavljanja firme, ni nakon toga**.

2. Situacija sa taksama (pristojbama) za isticanje firme (tvrtke) u Republici Hrvatskoj

Sud posebno napominje da je ova vrsta novčane obaveze ranije postojala i u Republici Hrvatskoj, i to prvo u vidu **takse (pristojbe) za isticanje firme** (tvrtke).

Ta obaveza bila je uvedena nekadašnjim Zakonom o komunalnim taksama ("Narodne novine", broj 11/73, 13/88 i 16/90).

Odredbama kasnijeg Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, br. 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06., 26/07 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 73/08, 25/12, 147/14, 100/15 i 115/16), taksa za isticanje firme jedno vrijeme bila **zamijenjena porezom na tvrtku** (firmu) ili naziv (što je bilo još nelogičnije i besmislenije rješenje, budući da su **porezi**, po svojoj prirodi, javne obaveze koje se plaćaju isključivo na neki **ostvoreni novčani ili drugi prihod** - dobit, dohodak i sl., dok se samim **isticanjem firme** na poslovni ili drugi objekat, **ne ostvaruje nikakav prihod**).

Međutim, posljednjim izmjenama tog Zakona („Narodne novine“ broj 115/16), koje su stupile na snagu dana 01.01.2017. godine, odredbe o toj vrsti **poreza (poreza na tvrtku ili naziv)** su **brisane**, nakon čega ova novčana obaveza u Republici Hrvatskoj **više ne postoji**, jer **nije propisivana** ni odredbama kasnijeg Zakona o lokalnim porezima („Narodne novine“ broj 115/16 i 101/17), kojim je dalje regulisana ta materijalno-pravna oblast, ni odredbama kasnijeg Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 127/17, koji je stupio na snagu 01.01.2018. godine), niti bilo kojim drugim zakonom.

3. Razlozi neustavnosti spornih odredaba predmetne Odluke

1. Iz sadržaja spornih odredaba predmetne Odluke proizilazi da mjerila za utvrđivanje visine komunalne takse predstavljaju:

1. **vrsta djelatnosti** koju obavlja takseni obveznik,
2. **zona grada** u kojoj je firma istaknuta, s tim da je kriterij **vrste djelatnosti** predviđen kao **dominantan** i **odlučujući** kriterij, od kojeg visina takse zavisi u najvećoj mjeri.

S tim u vezi ovaj sud podsjeća da je Ustavni sud Federacije u presudi broj U-31/10, od 02.02.2011. godine, utvrdio da Odluka o komunalnim taksama ("Službeni glasnik Opštine

Srebrenik", broj 10/05), u dijelu koji se odnosi na Tarifu komunalnih taksi, član 22. Tarifni broj 2., **nije u skladu sa Ustavom** Federacije Bosne i Hercegovine.

U istoj presudi, kao i u brojnim drugim presudama, Ustavni sud je utvrdio da član 22. Tarife komunalnih taksi, Tarifni broj 2. osporene Odluke, **nije u saglasnosti** sa članom II.2.(1).c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, jer se krši **pravo jednakosti pred zakonom**, s obzirom da je **visina godišnje takse određena u bitno različitim iznosima**, i da isključivo i zavisi od **vrste djelatnosti**, bez bilo kakvih realno utvrđenih kriterija za različito utvrđenu visinu komunalnih taksi zbog čega imaoći firmi nisu u jednakom položaju pri utvrđivanju visine komunalne takse po tom osnovu.

U kasnijim Odlukama kojima su vršene izmjene i dopune te Odluke (koje su objavljene u „Službenom glasniku Opštine Srebrenik“ broj 11/11 i 3/13), donosilac Odluke je samo **dodao kriterij** koji se tiče **zone grada** u kojoj je firma istaknuta, ali je i dalje zadržao **vrstu djelatnosti** taksenih obveznika, i to kao kriterij koji u **najvećoj mjeri određuje visinu** predmetne takse.

Tako je, primjera radi, visina ove takse za obveznike koji obavljaju **određene djelatnosti** (kao što je proizvodnja, prenos i distribucija električne energije, i komercijalno bankarstvo) po sada važećoj Odluci, za prvu zonu, ova taksa određena u iznosu od **7.000,00 KM**, što je **350 puta veći** iznos od takse koju, za isticanje firme, takođe u I zoni, plaćaju obveznici koji obavljaju neke druge **djelatnosti** (kao što su otkupne stanice mlijeka i poljoprivrednih proizvoda - **20,00 KM**).

4. Nuskladenost spornih odredaba predmetne Odluke sa Zakonom

U Federaciji BiH trenutno **ne postoji nijedan federalni zakon** kojim je opštinama, kao lokalnim zajednicama, povjerena nadležnost za donošenje propisa o komunalnim taksama za isticanje firme, s tim što takav zakon postoji u određenim kantonima, ali ne i u Tuzlanskom kantonu, u kome je još uvijek u primjeni **raniji republički Zakon** o komunalnim taksama („Službeni list SR BiH“ br. 21/77, 35/88 i 26/89, te “Službeni list R BiH” broj 2/92).

Odredbama člana 3. stav 1. tačka 4. i člana 12. stav 2. i 3. tog Zakona, propisano je da se komunalne takse **plaćaju za svaku istaknutu firmu**, i da se mogu propisati u **različitim** visinama, zavisno od **vrste** i **mjesta** obavljanja **djelatnosti**, te da skupština opštine može za određene djelatnosti propisati ovu komunalnu taksu u **dvostruko većem iznosu**, ali samo za firmu **istaknutu na objektima koji su registrovani kao spomenici kulture** kao i na **objektima** koji se nalaze u okviru područja koje je **proglašeno dobrom od kulturno-istorijskog nasljeđa**.

Iz toga proizilazi da u konkretnom slučaju **različito tretiranje** obveznika plaćanja takse **po osnovu djelatnosti** koju obavljaju, **nije zasnovano ni na tom zakonu** (Zakonu o komunalnim taksama („Službeni list SR BiH“ br. 21/77, 35/88 i 26/89, te “Službeni list R BiH” broj 2/92).

Ovo stoga što taj Zakon dozvoljava da se taksa za isticanje firme određuje **najviše u dvostruko većem iznosu** od iznosa određenog za tu taksu, i to isključivo za firmu **istaknutu na objektima koji su registrovani kao spomenici kulture** kao i na objektima koji se nalaze u okviru područja koje je **proglašeno dobrom od kulturno-istorijskog nasljeđa**, zbog čega određivanje takse u iznosu koji je **mnogo puta veći** od iznosa najniže takse, kao i Tarifa iz predmetne Odluke, **nisu u skladu ne samo sa Ustavom Federacije**, nego **ni sa tim Zakonom**.

5. Razlozi neustavnosti sa stanovišta Evropske konvencije o ljudskim pravima

Cijeneći da predmetna "taksena" obaveza **nije zasnovana** ni na naprijed pomenutom **republičkom Zakonu o komunalnim taksama**, ni na bilo kom drugom Zakonu, odnosno da je predmetna Odluka **u suprotnosti** sa pomenutim **republičkim Zakonom**, i da taj Zakon **ne slijedi legitiman javni interes**, ovaj sud smatra da predmetna Odluka **nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH**, kao ni sa **Evropskom konvencijom o ljudskim pravima**.

S obzirom na naprijed pomenutu suštinu i svrhu taksa, kao javnih obaveza, sud smatra da zbog primjene Odluke u osporenom dijelu postoji mogućnost da se tim podzakonskim aktom **grubo povrijedi pravo na imovinu svih obveznika** plaćanja predmetne takse, koji se, na osnovu tih akata, obavezuju na plaćanje predmetne "taksene" obaveze, posebno ako se ima u vidu činjenica da se obveznici plaćanja obavezuju na njeno plaćanje na **neograničen vremenski period** i da ni njena **visina nije ograničena**, odnosno da je prepuštena slobodnoj procjeni donosilac takvih akata, tako da se njena godišnja visina u nekim opštinama i gradovima **kreće i do 50.000,00 KM, pa čak i preko tog iznosa**.

Stoga sud smatra da se na tužioca i druge obveznike plaćanja te javne obaveze predmetnom Odlukom **stavlja ne samo pretjeran, nego i suvišan, neopravdan**, pa čak i **nerazuman teret**, koji **ne podržava princip pravične ravnoteže javnog i pojedinačnog interesa**.

Radi lakše ilustracije odsustva **principa pravične ravnoteže** javnog i pojedinačnog interesa dovoljno je primjetiti da bi tužilac, samo zbog posjedovanja istaknute firme, samo za vremenski period od **50 godina**, donosiocu Odluke platio **nevjerovatan iznos od 5.585.000,00 KM**.

Posmatrano na taj način sud cijeni da obaveza plaćanja takse za isticanje firme za mnoge obveznike predstavlja **neopravdan i suvišan novčani teret i namet** koji, između ostalog, **negativno utiče** i na **troškove poslovanja** obveznika plaćanja, što, između ostalog, stvara **nepovoljan poslovni ambijent**, negativno utiče na **konkurentnost domaće privrede** i **privlačenje stranih investicija**, a što mogu biti i dodatni razlozi za ukidanje plaćanja ove sui generis javne obaveze.

Na osnovu svega izloženog ovaj sud

p r e d l a ž e

1. Da Ustavni sud Federacije BiH presudom utvrdi da li su sporne odredbe navedene Odluke **u skladu sa Ustavom Federacije BiH**.

Predsjednik suda:
Indira Hadžimehmedović

PRILOZI:

- sudski i upravni spis

....

3. Presuda koju je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine donio po predmetnom zahtjevu za ocjenu ustavnosti Odluke o komunalnim taksama, kojom je ocijenjeno da sporne odredbe te Odluke nisu u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine:

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
USTAVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: U-16/23
Sarajevo, 12.3.2024. godine

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući po predočenom ustavnom pitanju Kantonalnog suda u Tuzli u vezi sa ocjenom ustavnosti člana 5. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama, na osnovu člana IV.C.3.10. (4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici Suda bez javne rasprave održanoj dana 12.3.2024. godine, donio je:

P R E S U D U

Utvrđuje se da član 5. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama („Službeni glasnik Opštine Srebrenik“, broj: 3/13), nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudu objaviti u „Službenim novinama Federacije BiH“ i „Službenom glasniku Grada Srebrenik“.

O b r a z l o ž e n j e

1. Podnosilac zahtjeva i predmet zahtjeva

Kantonalni sud u Tuzli (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva) podneskom broj: 03 0 U 023034 22 U od 3.4.2023.godine, a koji je preciziran 15.5.2023. godine i 8.6.2023. godine, predočio je Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud Federacije), ustavno pitanje u vezi sa utvrđivanjem ustavnosti člana 5. Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama (u daljem tekstu: osporena odredba Odluke, odnosno osporena Odluka).

Prema odredbi člana IV.C.3.10.(4) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, podnosilac zahtjeva je lice ovlašteno za pokretanje ovog postupka.

2. Stranke u postupku

U skladu sa članom 39. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 6/95 i 37/03), stranke u ovom

ustavnosudskom predmetu su: podnosilac zahtjeva, zatim „Premier World Sport“ d.o.o. Čitluk i Federalno ministarstvo financija/Federalno ministarstvo finansija kao stranke u sudskom postupku pred podnosiocem zahtjeva, te Gradsko vijeće Grada Srebrenik, kao donosilac osporene Odluke.

3. Bitni navodi zahtjeva

Prema navodima zahtjeva, pred podnosiocem zahtjeva je u toku upravni spor broj: 03 0 U 023034 22 U, pokrenut po tužbi „Premier World Sport“ d.o.o. Čitluk, protiv Rješenja tuženog Federalnog ministarstva financija/Federalnog ministarstva finansija, broj: 03-15-1031/17 I.S. (OP) od 2.9.2022. godine, u upravnoj stvari razreza komunalne takse za istaknutu firmu za 2016. godinu. Navedenim Rješenjem je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv prvostepenog akta porezne prijave Kantonalnog poreznog ureda Tuzla – Porezna ispostava Srebrenik, broj: 13-3/7-15-34-2995-3/2017 od 19.7.2017. godine kao neosnovana.

U pomenutom postupku se, kako navodi podnosilac zahtjeva, pojavilo prethodno pitanje o (ne)ustavnosti propisa o naplaćivanju takse za istaknutu firmu. Konkretno, nakon što je na traženje ovog suda podnosilac precizirao zahtjev, predloženo ustavno pitanje odnosi se na osporenu odredbu Odluke.

Podnosilac u zahtjevu citira po njemu relevantno pravo, zakonska rješenja u Republici Hrvatskoj, sudsku praksu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Ustavnog suda Federacije i Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. Navodi da su takse jedan od najčešćih oblika državnih prihoda, u naravi predstavljaju novčani ekvivalent za usluge koje organi državne administracije ili druga javno-pravna tijela vlasti pružaju fizičkim i/ili pravnim licima, koje usluge se najčešće plaćaju u svrhu izdavanja određenih uvjerenja ili javnih isprava, pokretanja i vođenja nekog upravnog ili sudskog postupka itd. U odnosu na taksu za isticanje firme, ističe da se ista plaća zbog isticanja (postavljanja) naziva firme na zgradi, prostoriji ili nekom drugom konkretnom lokalitetu u prostoru, a opštine i gradovi u vezi njihovog postavljanja ne donose bilo kakva rješenja, niti preuzimaju bilo kakve radnje i aktivnosti. Zato smatra da takva vrsta javnih davanja nema ni karakter niti svrhu takse, ili bilo koje druge vrste opravdanog davanja, nego svrhu i karakter koji su najpribližniji porezu, s tim što se ne oporezuje i ne opterećuje konkretan prihod, kao osnovica za oporezivanje, nego se opterećuje samo obavljanje neke konkretne djelatnosti. Prema njegovom mišljenju ne postoji osnovan i razuman razlog za plaćanje ove javne obaveze. Ističe da određivanje različite visine takse za različite djelatnosti predstavlja očiglednu i neopravdanu diskriminaciju obaveznika koji obavljaju sve ostale djelatnosti osim onih za koje je utvrđen najniži iznos po osnovu vrste djelatnosti. Takva diskriminacija, navodi se dalje, nije zakonita, niti je u javnom interesu, već povrjeđuje pravo na jednakost pred zakonom. U smislu prednjeg, navodi da je tužiocu i mnogim drugim obaveznicima plaćanja predmetne takse, koji obavljaju određene djelatnosti nametnuta njena znatno veća visina u odnosu na obaveznike kojima je određeno njeno plaćanje u najnižem iznosu. Na osnovu vrste djelatnosti koju obavljaju obaveznici plaćanja predmetne takse, visina ove obaveze po osporenoj odredbi Odluke za I zonu kreće se u rasponu od 50,00 KM do 7.000,00 KM, za II zonu od 20,00 KM do 6.000,00KM, a za III zonu od 20,00 KM do 5.000,00 KM. Tako daje primjer i navodi da je visina takse na istaknutu firmu po osnovu osporene odredbe Odluke za I zonu 140 puta veća od najniže, za II zonu 300 puta veća od najniže, dok je za III zonu 500 puta veća od najniže.

Iz navedenih razloga, podnosilac zahtjeva predlaže da Ustavni sudu Federacije donese presudu kojom će utvrditi da osporena odredba Odluke nije u saglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

4. Bitni navodi odgovora na zahtjev

Ustavni sud Federacije je aktom broj: U-16/23 dana 15.6.2023. godine, a u skladu sa članom 16. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, zatražio od „Premier World Sport“ d.o.o. Čitluk, Federalnog ministarstva financija/Federalnog ministarstva finansija i Gradskog vijeća Grada Lukavac, da kao stranke u ovom ustavnosudskom postupku u roku od 30 dana od dana prijema navedenog akta dostave odgovore na navode iz zahtjeva.

Grad Srebrenik je dostavio traženi odgovor (akt broj: 07-738/23 od 18.7.2023. godine) u kojem se navodi i elaborira pravni osnov za donošenje Odluke o komunalnim taksama od strane tadašnjeg Opštinskog vijeća Opštine Srebrenik. U tom smislu poziva se na Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22, u daljem tekstu: Zakon o pripadnosti javnih prihoda), Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09, u daljem tekstu: Zakon o principima lokalne samouprave), Zakon o pripadnosti javnih prihoda na području Tuzlanskog kantona i finansiranju Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona”, br.: 12/05, 8/06 i 5/09), Statut Opštine Srebrenik („Službeni glasnik Opštine Srebrenik”, broj: 1/08) i Privremenu Statutarnu odredbu odluke Grada Srebrenik („Službeni glasnik Grada Srebrenik”, broj: 1/19). Navodi se da je Opštinsko vijeće Srebrenik na sjednici održanoj dana 28.3.2013. godine donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama, koja je objavljena u „Službenom glasniku Opštine Srebrenik“, broj: 3/13. Odredbama člana 5. te Odluke izmijenjen je član 22. Tarife komunalnih taksi, Tarifni broj 2., tako što je visina godišnje takse za svaku istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama, objektima i slično, određena u različitim iznosima, a zavisno od vrste djelatnosti koju privredni subjekt obavlja i zone u kojoj je firma istaknuta.

Nadalje se navodi kako se ne može prihvatiti stav podnosioca zahtjeva u dijelu koji se odnosi na povredu prava na imovinu, iz razloga što je pravo propisivanja obaveze plaćanja takse na istaknutu firmu predviđeno zakonom i isto je u javnom interesu, te u tom dijelu presude Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, na koje se podnosilac zahtjeva poziva, nisu relevantne, jer se radi o potpuno različitoj obavezi kao i cilju koji se uvođenjem iste želi postići. Takođe, smatra da se ne može prihvatiti stav i mišljenje podnosioca zahtjeva da određivanje različite visine takse za različite vrste djelatnosti predstavlja očiglednu i neopravdanu diskriminaciju obaveznika koji obavljaju sve ostale djelatnosti osim onih za koje je, po osnovu njihove vrste djelatnosti utvrđen najniži iznos takse. Smatra da je navedeni stav podnosioca zahtjeva pogrešan i neosnovan, te da bi bilo nelogično i protivno javnom interesu da predmetna taksa (primjera radi) za pekara i kladionicu bude ista, a što sugeriše podnosilac zahtjeva. Stoga predlaže da Ustavni sud Federacije predmetni zahtjev odbije kao neosnovan.

„Premier World Sport“ d.o.o. Čitluk i Federalno ministarstvo financija/Federalno ministarstvo finansija nisu dostavili tražene odgovore na zahtjev.

5. Relevantno pravo

A. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine

Član II.A.2.(1) c) i k)

Federacija će osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u dokumentima navedenim u Aneksu ovog ustava. Posebno:

- (1) Sva lica na teritoriji Federacije uživaju prava na:
- c) na jednakost pred zakonom;
 - k) imovinu;

Član III. 1. b) i c)

U isključivoj su nadležnosti Federacije:

- b) utvrđivanje ekonomske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku korištenja zemljišta na federalnom nivou,
- c) donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije,

Član IV.C.3.10. (4)

Ustavni sud odlučuje i o ustavnim pitanjima koja mu predoči Vrhovni sud ili neki kantonalni sud a koja se pojave u toku postupka pred tim sudom.

Član VI.4.b) i c)

Opštinsko vijeće:

- b) usvaja opštinski budžet i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje koje nisu osigurali kantonalna ili federalna vlast; i
- c) donosi druge propise u izvršavanju opštinskih nadležnosti;

B. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 14.

Zabrana diskriminacije

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj konvenciji osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

C. Protokol uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Prvi protokol“)

Član 1.

Zaštita imovine

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim principima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korištenje imovine u skladu sa opštim interesom, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

D. Zakon o privrednim društvima

(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br.: 81/15 i 75/21)

Poglavlje II. (Firma)

Član 11. (Pojam)

- (1) Firma je ime pod kojim društvom posluje.
- (2) Firma se obavezno ističe na poslovnim prostorijama društva.

E. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 75/21)

Član 13. (Firma obrta)

- (1) Firma je ime pod kojim obrt posluje.
- (2) Firma sadrži naziv obrta, ime i prezime obrtnika i sjedište obrta, a može sadržavati i posebne oznake.
- (3) Firma ne može sadržavati nazive i oznake koje su u suprotnosti sa važećim propisima i međunarodnim konvencijama.
- (4) Na firmu obrta primjenjuju se odredbe propisa vezanih za firmu privrednih društava, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (5) Ako obrtnik mijenja firmu dužan je podnijeti zahtjev za upis promjene podataka nadležnom organu koji o tome u roku od sedam dana od dana podnošenja urednog zahtjeva donosi rješenje i vrši upis u Obrtnom registru.
- (6) Izgled i sadržaj rješenja i postupak upisa promjene podataka iz stava (5) ovog člana, propisuje se Pravilnikom iz člana 12. stav (6) ovog zakona.

F. Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22)

Član 13. stav 1. tačka c) i stav 4.

Pored udjela u raspodjeli prihoda iz člana 6. ovog Zakona, jedinicama lokalne samouprave pripadaju i drugi javni prihodi kako slijedi:

- c) naknade i takse u skladu sa propisima jedinica lokalne samouprave;
Opštinska vijeća donose propise kojima se utvrđuje visina naknada po osnovu korištenja i uređenja zemljišta, kao i visina drugih naknada, novčanih kazni i taksi u njihovoj nadležnosti.

G. Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije BiH“, br.: 49/06 i 51/09)

Član 8. stav 1. i stav 3. alineja 20.

Jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene ustavom i zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na osnovu ustava i zakona.

U vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebno spadaju u:

- donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i taksama iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Član 13. stav 1. i stav 2. alineja 4.

Organ odlučivanja jedinice lokalne samouprave je opštinsko vijeće u opštini, a gradsko vijeće u gradu (u daljem tekstu: vijeće).

Vijeće u okviru svojih nadležnosti:

- donosi propise o porezima, taksama, naknadama i doprinosima jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom;

Član 37. tačka a) alineja 1. i 2.

Jedinicama lokalne samouprave pripadaju prihodi:

a) vlastiti prihodi:

- porezi za koje jedinice lokalne samouprave samostalno određuju stopu u skladu sa zakonom,
- lokalne takse i naknade čije iznose utvrđuje vijeće u skladu sa zakonom,

H. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnim taksama

(„Službeni glasnik Opštine Srebrenik“, broj: 3/13)

Član 5. – **osporena odredba**

U članu 22. Tarife komunalnih taksi, Tarifni broj 2. mijenja se i glasi:

„Tarifni broj 2.

Za svaku istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama, objektima i slično kojim se označava da određeno pravno i fizičko lice obavlja registrovanu djelatnost ili zanimanje plaća se godišnja taksa kako slijedi:

RB	NAZIV			I	
DJELATNOSTI	IZNOS TAKSE U KM				
ZONA	II ZONA	III ZONA			
1. Građevinarstvo					
1.1. Građevinarstvo			800	700	600
2. Vađenje ruda i kamena					
2.1. kamena			5.000	Vađenje ruda i 4.500	4.000

(...)

6. Trgovina

6.1.			Trgovina na veliko krutim, tečnim i plinovitim i srodnim proizvodima
gorivima	4.000	3.500	3.000
6.2.			Trgovina na malo motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama – benzinske pumpne stanice
prodavnicama	2.000	1.980	1.960

(...)

7. Ugostiteljstvo i turizam

7.1.			Hoteli i moteli s restoranom – smještajnog kapaciteta preko 20 kreveta
kreveta	600	500	450

(...)

NAPOMENA:

1. Ako se pod firmom obavlja više djelatnosti za koje je propisana različita visina taksa, taksa se utvrđuje i plaća za djelatnost za koju je propisana najviša taksa.
2. Ako u okviru firme posluje jedna ili više poslovnih jedinica-podružnica osim osnovne takse za sjedište taksa se utvrđuje i plaća za svaku poslovnu jedinicu ili podružnicu prema djelatnosti koje obavlja.
3. Ako se firma ističe u toku godine, taksa se obračunava srazmjerno broju mjeseci obavljanja djelatnosti u tekućoj godini u odnosu na godišnji iznos takse za istu djelatnost.

6. Ustavnosudska praksa

Presude br.: U-59/17 od 14.2.2018. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 24/18), U-23/17 od 18.4.2018. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 58/18), U-9/20 od 3.2.2021. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/21) i dr.

7. Činjenično stanje i Ustavnog suda Federacije

Nakon razmatranja zahtjeva, dostavljenog odgovora na zahtjev i cjelokupne dokumentacije u spisu ovog predmeta, u svjetlu relevantnog prava i uzimajući u obzir ustavnosudsku praksu ovog Suda, utvrđeno je kako slijedi u nastavku.

Analizom izloženih činjenica i predloženih dokaza u spisu ovog ustavnosudskog predmeta može se utvrditi, da se postavljeno ustavno pitanje pojavilo kao *prejudicijalno*, odnosno prethodno pitanje u upravnom sporu pomenutom u tački 3. obrazloženja ove presude.

Opštinsko vijeće Opštine Srebrenik je, na sjednici održanoj dana 19.12.2005. godine, donijelo Odluku o komunalnim taksama, koja je objavljena u „Službenom glasniku Opštine

Srebrenik“, broj: 10/05. Navedena Odluka o komunalnim taksama je u dva navrata pretrpila izmjene i dopune, od kojih su za ovaj ustavnosudski predmet relevantne izmjene i dopune nastale donošenjem osporene Odluke, koju je donijelo Opštinsko vijeće Srebrenik na sjednici održanoj dana 28.3.2013. godine. Odredbama člana 5. te Odluke izmijenjene su odredbe člana 22. tarifni broj 2. Tarife komunalnih taksi i one su predmet osporavanja po ovdje predočenom ustavnom pitanju.

Riječ je o propisu kojim se, ovisno o djelatnosti privrednog subjekta, utvrđuje različiti iznos „godišnje takse“ za svaku istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama, objektima i slično, kojim se označava da određeno pravno i fizičko lice obavlja registrovanu djelatnost ili zanimanje, a koji se u zahtjevu osporavaju iz aspekta ustavne garancije na jednakost pred zakonom utvrđene odredbom člana II.A.2.(1)c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

7.1 Preciziranje stava Ustavnog suda Federacije u vezi sa propisivanjem plaćanja za istaknutu firmu/natpis

Ustavni sud Federacije je, postupajući u okvirima svoje ustavne nadležnosti, bilo u postupcima ocjene ustavnosti, ili u postupcima po predočenim ustavnim pitanjima, rješavao brojne predmete iz ove oblasti.

U početku su podnosioci zahtjeva, odredbe kojima se propisuje obaveza periodičnog plaćanja na ime istaknute firme najčešće osporavali smatrajući ih protivnim ustavnoj garanciji prava na jednakost pred zakonom, što je i ovdje slučaj, te je Sud i odlučivao u tom pravcu, razmatrajući argumentaciju stranaka u postupku koja se na to odnosi.

Konstatujući izrazit trend porasta broja zahtjeva koji se odnose na osporavanje propisa o naplati komunalnih taksi/pristojbi za isticanje firme/naziva privrednih subjekata, Ustavni sud Federacije primijetio je da se područje osporavanja takvih odredbi znatno širi, pa se one više ne osporavaju samo iz aspekta povrede Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine garantovanog prava na jednakost pred zakonom, već i iz aspekta povrede prava na imovinu taksenih obaveznika, ustavnog osnova za propisivanje ovakve vrste davanja, te same pravne i ekonomske prirode tako propisanog nameta.

Odlučujući u nizu ranijih predmeta ove vrste, Ustavni sud Federacije konstatovao je da postoji velika razlika ne samo u kriterijima na osnovu kojih se propisuju takva novčana davanja, kako god da su označena, nego i u određivanju njihove visine. A, kako ni osnovi za propisivanje takvih periodičnih plaćanja, niti parametri koji određuju njihovu visinu, nisu zasnovani na objektiviziranim, ili barem na federalnom nivou usaglašenim kriterijima, to u ovoj sferi otvara put ka pravnom partikularizmu. Takav pravni partikularizam, koji neminovno nastaje kad se pod nominacijom komunalnih taksi/pristojbi proizvoljno propisuju godišnja davanja privrednim subjektima je neprihvatljiv, jer predstavlja neovlašten ulazak u sferu fiskalne politike, za čije je provođenje, kao uostalom i za provođenje cjelokupne ekonomske politike, po Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, isključivo nadležna Federacija Bosne i Hercegovine.

Iz toga je nužno proistekla neophodna potreba, da se dodatno precizira stav Suda pri odlučivanju u predmetima ove vrste, kako bi se isti rješavali na jedinstvenom temelju i na jednoobrazan način. Slijedom toga je Ustavni sud Federacije, na sjednici održanoj dana

12.3.2024. godine nakon iscrpne rasprave, a uzimajući u obzir relevantno pravo, dosadašnju ustavnosudsku praksu, te stanje propisa u Republici Srpskoj i bližem okruženju, precizirao i utvrdio stav, po kojem propisivanje godišnjih taksi/naknada/pristojbi za istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama, objektima i slično kojim se označava da određena pravna i fizička osoba obavlja registrovanu djelatnost ili zanimanje, nije u skladu sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Prije svega, isticanje firme/natpisa zakonska je obaveza svakog subjekta koji obavlja privrednu djelatnost u Federaciji Bosne i Hercegovine, pri čijem izvršenju kanton, grad ili opština ne pružaju nikakvu uslugu. Na ovu obavezu privrednih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine se, neposredno ili posredno, odnose odredbe Zakona o privrednim društvima i Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Sem toga, propisivanje periodične obaveze plaćanja na ime isticanja firme nije spojivo sa finansijsko-pravnom i ekonomskom prirodom takse/pristojbe kao jednokratnog davanja za pruženu uslugu od odgovarajućeg organa vlasti, a propisivanje obaveze plaćanja na godišnjem nivou ima, uz to, jasno obilježje poreza, odnosno, u ovom slučaju, parafiskalnog nameta.

Premda postoji široko polje slobodne procjene organa vlasti prilikom propisivanja novčanih davanja, ovako propisana obaveza periodične naplate ne može se tretirati kao taksa/pristojba, jer se taksa plaća jednokratno i podrazumijeva određenu protuuslugu organa državne vlasti. Uz to se, u stvarnosti, kriteriji na osnovu kojeg se propisuje visina tog davanja može razlikovati i zaista se drastično razlikuje među opštinama, gradovima i kantonima. Takva se obaveza ne da opravdati ni javnim interesom, niti je njeno propisivanje proporcionalno cilju koji bi se, eventualno, njome htio postići, već se naprotiv i povrh svega ulazi u domen neopravdanog upliva države u pravo na imovinu obveznika takvog davanja.

Ustavni sud Federacije ističe, da se ovo utvrđeno stanovište, ne odnosi na takse/naknade/pristojbe vezane za isticanje reklamnih poruka.

Iz svega rečenog, odlučeno je kao u izreci ove presude.

Ovu presudu Ustavni sud Federacije donio je u sastavu: predsjednica Suda Aleksandra Martinović, te sudije: Vesna Budimir, Mirjana Čučković, Mirko Miličević, prof.dr. Edin Muminović, Branimir Orašanin, dr.sc. Kata Senjak, Ajša Softić i mr.sc. Alen Taletović.

Predsjednica
Ustavnog suda Federacije
Bosne i Hercegovine
Aleksandra Martinović, s. r.